

РОЛЬ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У БОРОТБІ З КОНТРАБАНДОЮ В УКРАЇНІ

© М.Д. Пецькович, Ю.Я. Мельник, 2014

Сучасні ринкові умови господарювання характеризуються значним розширенням зовнішньоекономічних відносин, що призвело не лише до економічного розвитку, а і до деяких негативних наслідків. Насамперед ідеться про зростання рівня економічної злочинності. На сьогодні найнебезпечнішим господарським злочином вважається контрабанда, тому боротьба із нею є одним із першочергових завдань нашої держави.

Правоохоронні органи, на яких покладено обов'язок усунути цю проблему, повинні керуватися у своїй діяльності нормативно-правовими актами. Конкретні норми права дозволяють чітко усвідомити зміст прав, обов'язків, повноважень і відповідальності сторін в процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Так, Кримінальний Кодекс України дає визначення поняттю «контрабанда» та встановлює санкції в разі здійснення такого злочину. Відповідно до ст. 201 КК контрабандою вважається переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, а також незаконне переміщення історичних та культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних або вибухових речовин, зброї та боєприпасів [1]. Вказана стаття визначає також кримінальну відповідальність у разі порушення вищевказаних норм. Покарання застосовується у вигляді позбавлення волі на строк від трьох до семи років з конфіскацією предметів контрабанди. Також зазначено, що ті самі дії, вчинені повторно за попередньою змовою групою осіб або особою, караються позбавленням волі на строк від п'яти до дванадцяти років. При цьому також здійснюється конфіскація предметів контрабанди та, додатково, конфіскація майна.

У Митному Кодексі України яскраво висвітлено основні аспекти боротьби з контрабандою. Цьому питанню присвячено розділ XVII МК, де у ст. 456, 457 наведено заходи щодо запобігання та протидії контрабанді. Серед таких заходів виділяють контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також переміщення товарів під негласних контролем [2].

Основна частина повноважень щодо протидії злочинності та корупції в Україні покладені на прокуратуру. Згідно зі ст. 10 Закону України «Про прокуратуру», Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори координують діяльність правоохоронних органів з питань протидії злочинності та корупції [3]. До останніх насамперед відносяться органи митної служби, органи СБУ, органи внутрішніх справ, та ін. Наказом ДМСУ від 07.04.2011 затверджено положення про Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями.

Саме цей департамент виконує безліч важливих завдань з метою запобігання незаконному перевезенню товарів або/та інших предметів через митний кордон України. Найважливішими серед них є такі: організація та проведення заходів з протидії незаконному переміщенню через митний кордон України предметів контрабанди; контроль за проведенням таких заходів, організація проведення у взаємодії із правоохоронними органами України та інших країн переміщення товарів під негласним контролем, контрольованих поставок наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів; контроль за діяльністю митних органів з питань боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, дотримання законодавства з питань державної митної справи, та ін. [4].

Також варто зазначити, що дане питання регулюється не лише на державному рівні, але й на місцевому. У вересні 2013 року рішенням Закарпатської обласної ради затверджено Регіональну програму боротьби з контрабандою, організованою злочинністю та корупцією на 2013-2015 роках. Протягом двох років планується провести ряд заходів, націлених на протидію правопорушенням та злочинності.

Програма передбачає проведення спеціальних операцій, спрямованих на запобігання вчинення контрабанди; виявлення та притягнення до відповідальності причетних до здійснення протиправної

діяльності; виявлення і припинення корупційних діянь, хабарництва та інших зловживань посадовими і службовими особами митних, прикордонних та інших органів [5]. З цією метою планується залучити іноземних партнерів та правоохоронних органів Закарпатської області.

На нашу думку, нормативно-правове регулювання боротьби з контрабандою значною мірою полегшує процес здійснення такої діяльності. Проте, з іншого боку, відсутність державних заходів та програм, що спрямовані на вирішення даної проблеми в теперішній час, а також складність і нестабільність митного законодавства гальмують будь-яке просування в цій сфері.

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 травня 2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon1.rada.gov.ua. 2. Митний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua. 3. Про прокуратуру [Електронний ресурс] : Закон України [прийнято Верховною Радою 5 листопада 1991 р. № 1789-XII]. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua. 4. Офіційний сайт Державної митної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : arc.customs.gov.ua. 5. Про Регіональну програму боротьби з контрабандою, організованою злочинністю та корупцією на 2013 - 2015 роки [Електронний ресурс] : рішення [затверджено Закарпатською обласною радою 12 жовтня 2013 р. № 798]. – Режим доступу: document.ua.